

Tysk feltartilleri

Som ved de foregående omtaler af mine tyske krigsspilsenheder, så er der også her tale om enheder, der i deres grundform er tænkt at skulle repræsentere dele af 9. SS-Panserdivision "Hohenstaufen".

Artilleriregimentet i en tysk panserdivision (1944) bestod af:

- Regimentsstab
- 1. Afdeling (selvkørende) med stabsbatteri, to batterier á seks stk. 10,5 let felthaubits (Wespe) samt et batteri á seks stk. 15 cm tung felthaubits (Hummel). Batterierne var nummereret 1 til 3.
- 2. Afdeling med stabsbatteri og tre batterier á seks stk. 10,5 let felthaubits. Batterierne var nummereret 4 til 6.
- 3. Afdeling med stabsbatteri, tre batterier á fire stk. 15 cm tung felthaubits samt et batteri á fire stk. 10 cm kanon). Batterierne var nummereret 7 til 10.

Jeg har ikke tilstræbt at opstille afdelingen på fuld styrke. Der er sjældent behov for at have alle disse figurer, pjecer og køretøjer med i spil. Ofte er artilleriet alene repræsenteret ved føringselementer og/eller artilleriobservatører, så på mange måder er det næsten "spild af tid" at artilleriafdelinger. På den anden side, så er det svært at modstå fristelsen til at lave såvel materiel som figurer, da de gør sig så godt ud fra et model- og samlersynspunkt.

Hovedparten af mine tyske enheder stammer fra slutningen af 1980'erne. På det tidspunkt havde Command Decision reglerne endnu ikke vundet indpas. Det regelsæt fra Anden Verdenskrig, som jeg kendte til, var Planspillet (en dansk oversættelse af et tysk regelsæt), som blev anvendt ved to meget store krigsspil i Chakoten - i 1970 (Normandiet) og 1972 (Arnhem). Disse to spil lagde grunden til min interesse for krigsspil - og ikke mindst figurer mv. - fra denne periode. Med andre ord - Allerede der gik det galt! Mine tyske enheder blev så opbygget ud fra de organisationsforslag, som var indeholdt i reglerne. Enhederne er så siden tilpasset Command Decision reglernes måde at afspejle organisation mv.

1. Afdeling

Som nævnt er 1. Afdeling selvkørende - det vil sige, at den er udrustet med pjecer, der fremføres ved egen kraft.

Den er meget mere mobil end traditionelt feltartilleri og kan herved hurtigt gå i stilling og ikke mindst skifte stilling, når det er påkrævet. Skydeteknisk er der ikke forskel på en selvkørende og en trukket afdeling.

1. og 2. Batteri er udrustet med *10,5 cm Leichte Feldhaubitze 18/2 auf Fahrgestell Panzerkampfwagen II (Sf)* kaldet Wespe (= hveps), mens 3. Batteri er udrustet med *15 cm Schwere Panzerhaubitze auf Fahrgestell Panzerkampfwagen III/IV (Sf)* kaldet Hummel (= humlebi).

Wespe blev fremstillet som byggesæt af Esci. Modellen er stort set samlet, som fabrikken forestillede sig. Kun enkelte, og fra et praktisk synspunkt unødvendige dele, er udeladt.

Figureerne, som bemander pjecerne er også fra Esci - fra det *Nebelwerfer* sæt, som har leveret så mange anvendelige figurer til mine øvrige køretøjer.

Ideerne med bogstaverne på siden af pjecerne er dels at vise den metode, som man brugte til at vise pjecens betegnelse inden for batteriet dels en praktisk måde for mig at skelne mellem de enkelte pjecer. Ifølge det tyske fonetiske alfabet, står bogstaverne for:

A - Anton

B - Berta (pjecen er ikke vist på billederne)

C - Cäsar

Hummel blev ligeledes fremstillet af Esci; også denne model er stort set som tænkt fra fabrikkens side.

Figureerne er denne gang fra Airfix. Oprindeligt fra de RAF brandmænd fra Emergency sættet, udrustet med strålerør. Nye hoveder og hænder gjorde dem dog anvendelige som tyske artillerister.

De røde og hvide/sorte og hvide stokke, som netop anes over udstødningen, bruges blandt andet til afstandsmarkering, når batteriet går i stilling. (Nej, de kan dog ikke tages af modellen!)

Afdelingens observationselement består af en *Panzerbefehlswagen III* (udrustet med en 5 cm kanon. Ifølge organisationsplanen burde det have været en *Artillerie-Panzerbeobachtungswagen III* (udrustet med et let maskingevær og en attrapkanon.

Det var svært for divisionen at få leveret køretøjer af begge typer, men af forskellige oplysninger om divisionens materiel fremgår, at man på tidspunkter havde eksemplarer af kommandoudgaven og som jeg husker det fra Kilde 1, så havde netop artilleriregimentet et par *Panzerbefehlswagen III*.

Modellen og kampvognskommandøren er fra Esci; antennerne er egen tilvirkning.

2. Afdeling (-)

Her har jeg kun pjecer til opstilling af 4. og 5. Batteri. Pjecen er *10,5 cm Leichte Feldhaubitze 18/2*. Kanonbesætningerne er endnu ikke "brikket" til Command Decision.

Modellen er en konvertering af Skytrex modellen af en let felthaubits 18 (metal), som har fået et kanonrør fra Esci's Wespe sæt.

Grunden til denne finesse er, at Skytrex modellens kanonrør ikke har nogen mundingsbremse; den er således mere egnet til den tidlige periode af krigen.

Da jeg gerne vil vise enheder fra den senere del af krigen, så det nødvendigt med en mundingsbremse - og Esci-løsningen var måske ikke billig, så dog nem.

Da jeg lavede modellerne var Skytrex det eneste firma, jeg kendte, der lavede en model af pjecen, så der var ikke så meget at vælge mellem. I dag er situationen meget anderledes og det er muligt at skaffe sig pjecen i alle tænkelige varianter.

Jeg lavede modellen så splitsvansen kunne arbejde - en smule skrøbeligt til krigsspilsbrug, men den har dog overlevet endnu.

Og så er det lidt smart, at benene kan være enten i skudstilling eller transportstilling!

Kanontraktoren er fra Airfix *88mm Gun & Tractor* sættet. Det sammenfoldede ruf er fra en Roco udgave af samme køretøj.

Da jeg samlede køretøjerne var det meningen at transportere kanonbesætningerne på køretøjet. For at skabe plads hertil udelod jeg de tværgående sæder og den oprindelig fem mand store besætning kunne således let placeres i køretøjet.

Figurerne er også fra Airfix - fra SdKfz 234/4 sættet. Dette ellers håbløse sæt udmærker sig dog ved, at det indeholder tre uhyre anvendelige figurer - figurer, som man næsten ikke kan have for mange af!

3. Afdeling (-)

Også her er der kun pjecer fra 7. og 8. Batteri. Pjecerne er *15 cm Schwere Felthaubitze 18*.

Modellerne er leveret af Skytrex (metal).

Ud fra den medfølgende instruktion kunne man vælge at lave modellen i skudstilling eller under transport.

Det var lidt for "tamt" og ved hjælp af to små søm, som jeg borede gennem svansbenene, blev de gjort bevægelige.

Hjulene er også bevægelige - et andet punkt, som jeg den gang lagde vægt på.

Nu kan pjecen således let være enten i stilling eller under transport. Fikst, ikke!

Pjecen er blev også udrustet med sigtemidler (fra et Esci Hummel sæt), hvilket klart mangler fra Skytrex' side.

Stokkene på siden af svansen tjener samme formål som anført ved billedet af min Hummel.

Som i 2. Afdeling trækkes pjecerne i 3. Afdeling også Airfix udgaven af SdKfz 7 kanontraktoren.

Stabsbatterierne:

Følgende figurer kan eksempelvis repræsentere afdelingschefer:

Figureerne er fra Esci's *SdKfz 251 sæt* - det er konverteringer af samme figurtype; fra starten ligner den mest figur 3.

Eksempelvis observationsofficerer:

Figur 1 er fra Nitto (har fået nye hænder, da de oprindelige kun var "klumper").

Figur 2 og 3 er fra Esci - fra *Nebelwerfer* sættet (2) og fra *WWII German Guns* sættet.

Afdelingstroppene (min ide om spillemæssigt at kombinere en kommando- og en forsyningsdeling) kan bestå af disse figurer.

Figureerne er fra Esci's *Nebelwerfer* sæt. Figureerne til venstre på brikkerne (set forfra) har fået nye hoveder (med hovedtelefoner).

Oprindeligt var de kanonkommandører på de selvkørende pjecer, men senere blev det tilstrækkeligt at vise besætningerne med to figurer. Herved d'herrer kunne overgå til anden tjeneste.

Når de er brug for det, så kan eksempelvis følgende køretøjer indgå i stabsbatterierne:

Schwimmwagen (Nitto), Kübelwagen (Eidai) og Kettenkrad (Hasegawa).

Kettenkrad'en kan bruges som transportmiddel til observationsofficererne eller afdelingstroppene. For at spare et antal transportmidler kan sidstnævnte dog også transporteres på forsyningslastvognene (en lille tillempling af reglerne).

Til løsning af kommunikations- samt transport- og forsyningsopgaver bruger jeg:

Opel Blitz Radiovogn (Esci).

Opel Blitz lastvogne (Esci)

I 1. Afdeling er signalkøretøjet SdKfz 251/18 - Beobachtungspanzerwagen (omtalt i artiklen [SdKfz 251 serien](#)).

Til sikring af batteriernes stillingsområde kan afdelingerne være udrustet med luftværn.

Min model er bygget på en Airfix SdKfz 7 kanontraktor. Den pansrede overbygning er lavet af plastikplade - inspireret af en artikel i et gammelt Airfix magasin. Sidefjællene stammer fra en Roco model af et tilsvarende upansret køretøj.

Luftværnskanonen er fra Esci's *WWII German Guns* sæt.

Figureerne har en fortid som kørere i Airfix *Scammel Tank Transporter* sæt, kombineret med hoveder fra Esci figurer.

Som det fremgår af markeringen på skjoldet på kanonen, så har den ved en tidligere lejlighed udmærket sig ved at nedskyde et fjendtligt fly.

Ovenstående selvkørende luftværnskanon kan eksempelvis indgå i 1. Afdeling, mens 2. og 3. Afdeling luftsikres af trukne luftværnskanoner.

Den måske ikke specielt vellignende luftværnskanon er Roco. For at få den til at ligne originalen en smule

mere, har jeg suppleret den med et magasin fra Esci's *Wirbelwind* sæt.

Skytten er en Airfix figur - svarende til besætningen på den selvkørende luftværnskanon. Forsyneren er fra Esci's *Nebelwerfer* sæt, mens figuren med afstandsmåleren er fra Esci's *WWII German Guns* sæt.

Kanonen trækkes eksempelvis af en Opel Blitz lastvogn.

Om mine tyske krigsspilsenheder generelt

Mine tyske enheder er meget fleksible i deres organisationsform og figurerne er ikke nødvendigvis på forhånd øremærket til en bestemt funktion. Jeg sammensætter de enheder, der er brug for til et givet spil.

Om jeg herved har gjort en dyd ud af, at jeg ikke vil lave alt for mange tyske enheder, eller om jeg indirekte spejler den relative fleksibilitet, der kendetegnede tysk organisation, kan nok diskuteres. Men erfaringen viser en relativ høj udnyttelsesgrad af figurerne.

Jeg har heller ikke oplevet det hæmmende, at næsten alle figurer er malet i Waffen-SS uniformer - med lidt fantasi fungerer de glimrende i andre roller. "Lavmålet" var dog nok, da de som Luftwaffe alarmerenheder, sammensat af tolke, mekanikere og andet godtfolk blandt jordpersonellet, søgte at dæmpe op for den amerikansk offensiv ved Aachen - Stolberg Scenarierne fra Command Decision II reglerne.

Da jeg nu har haft figurerne fremme til fotografering, så vil jeg nok snart montere artilleristerne i 2. og 3. Afdeling på de til Command Decision spillet autoriserede fodstykker.

Kilder

1. *9. SS-Panzerdivision Hohenstaufen* af Herbert Fürbinger, Editions Heimdal, 1984, ISBN 2-902171-17-X.
2. *German Light Field Artillery 1935-1945* af Joachim Engelmann, Schiffer Military History, Atglen, PA, 1995, ISBN 0-88740-760-9.
3. *German Heavy Field Artillery 1934-1945* af Joachim Engelmann, Schiffer Military History, Atglen, PA, 1995, ISBN 0-88740-759-5.

Kilde 2 og 3 er en amerikansk oversættelse af de tilsvarende hæfter fra den tyske *Waffenarsenal* serie fra Podzun-Pallas-Verlag, Friedberg.

Leverandører

Esci modellerne fabrikeres ikke længere, men talrige andre firmaer er leveringsdygtige i tilsvarende modeller - i resin og/eller metal.

Skytrex er stadig på banen og har både den lette og den tunge felthaubits i deres sortiment. Ligeledes er de til at få fra mange andre firmaer. Sammenlignet med nyere modeller, kan man godt se, at Skytrex' design har mere end 25 år på bagen, men de er stadig glimrende modeller til krigsspilsbrug. Skytrex har et stort sortiment af gode kanoner fra Anden Verdenskrig - og de stadig er meget hurtige til at levere varen.

Katalog: <http://www.skytrex.com/acatalog/shop.html>

Airfix kanontraktoren - og SdKfz 234/4 panservognen - er igen til at få på det åbne marked. Det er absolut også muligt at anskaffe sig meget mere "sofistikerede" kanonbesætninger end de, jeg nu valgte til mit tyske artilleri.

Organisation

Skulle jeg mønstre hele min artilleriafdeling på en gang, så ville organisationen være som vist

efterfølgende. Det kan lade sig gøre, men så kniber det lidt med samtidig at have "bløde" køretøjer nok til at opstille ret mange andre enheder.

Nu er opstilling af krigsspilsenheder jo sjældent et enkeltmandsforehavende, så det er sjældent et problem at opstille enheder sammen med øvrige spillere, som ofte netop er begejstrede for at få deres enheder med i et spil. Så ved fælles hjælp kan enhederne næsten altid kombineres til brug i spil.

Afhængig af situationen i spillet kan artilleriafdelingernes organisation udbygges, så hvert batteri får egen chef, batteritrop og forsyningselement. Den viste organisation er således et minimum af det, der er nødvendigt for at vise organisationen til krigsspilsbrug. Ligeledes kan afdelingerne - afhængig af den opgave, de skal løse i spillet - udrustes med yderligere ammunition.

Grundlaget for organisationen er hentet i *The Thin Grey Line* (Bob Mackenzie) og *Armies of the Second World War* (Frank Chadwick).

Artilleriregiment (-)

Regimentschef:

Chef ("*Observatør*")

Kübelwagen

Stabsbatteri:

Signalkøretøj (*Stabsdeling, radio*)

1. Artilleriafdeling

Afdelingschef:

Chef ("*Observatør*")

Kübelwagen

Stabsbatteri:

Afdelingstrop (*Kommando- og forsyningsdeling*)

Signalkøretøj (*Stabsdeling, radio*)

PzBeobWg III (*Observationsofficer; egen kommando*)

2 cm luftværnskanon (firling)

Lastvogn, middeltung

Forsyningslastvogn, middeltung (*4 x ½ ton ammunition*)

1. Batteri:

Wespe

2. Batteri:

Wespe

3. Batteri:

Hummel

2. Artilleriafdeling (-)

(*Et eventuelt 6. Batteri ville være organiseret som 4. og 5. Batteri*)

Afdelingschef:

Chef ("*Observatør*")

Kübelwagen

Stabsbatteri:

Afdelingstrop (*Kommando- og forsyningsdeling*)

Signalkøretøj (*Stabsdeling, radio*)

Observationsofficer (*Egen kommando*)

Kübelwagen

2 cm luftværnskanon med besætning

Lastvogn, middeltung

Forsyningslastvogn, middeltung (*4 x ½ ton ammunition*)

4. Batteri:

10,5 cm let felthaubits med besætning (db)

Kanontraktor

5. Batteri:

10,5 cm let felthaubits med besætning (db)

Kanontraktor

3. Artilleriafdeling (-)

(Et eventuelt 9. og 10. Batteri ville være organiseret som 7. og 8. Batteri - 10. Batteri dog udrustet med 10 cm Schwere Kanone 18)

Afdelingschef:

Chef ("*Observatør*")

Kübelwagen

Stabsbatteri:

Afdelingstrop (*Kommando- og forsyningsdeling*)

Signalkøretøj (*Stabsdeling, radio*)

Observationsofficer (*Egen kommando*)

Kübelwagen

2 cm luftværnskanon med besætning

Lastvogn, middeltung

Forsyningslastvogn, middeltung (*4 x ½ ton ammunition*)

7. Batteri:

15 cm tung felthaubits med besætning (db)

Kanontraktor

8. Batteri:

15 cm tung felthaubits med besætning (db)

Kanontraktor

Per Finsted